

**Vélemény és észrevételek
a 2021-2027. közötti uniós fejlesztéspolitikai ciklus
hazai tervezéséről**
az Innovációs és Technológiai Minisztérium felkérése alapján

Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve / Partnerségi Megállapodás

Az EU Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv a Covid-19 gazdasági, társadalmi hatásainak mérséklésére, a gazdaság helyreállítására irányul, ugyanakkor a terv elemei szinte egytől-egyig olyan feladatokat tartalmaznak, amelyek a járvány előtt, vagy anélkül is időszerűek voltak, tervezett megvalósításukat a pandémia nyomán előállt válság voltaképpen sürgetőbbé tette.

A hazai Partnerségi Megállapodásban és Tervben foglalt általános célkitűzésekkel alapvetően egyet lehet érteni, különösen a csúcstechnológiájú, innovatív, magas hozzáadott értéket előállító tevékenységek térnyerésének támogatásával, a környezetbarát technológiákkal előállított javak arányának növelésével, az innováció kiemelt támogatásával. A magyar vegyipar számos termékével kínál megoldást a klímapolitikai és környezetvédelmi célok megvalósításához. Iparágunk termékei, megoldásai révén fontos tényezője a fenntartható fejlődésnek. Legyen szó akár az energia-takarékosságot, az hőszigetelést, a megújuló energiaforrásokat hasznosító eszközökről, a környezetkímélő járműipari, elektronikai fejlesztésekről vagy a Föld lakosságának élelmezését biztosító mezőgazdasági termelésről – a vegyipar által előállított magas minőségű termékek nélkül ezek a fejlesztések nem lennének megvalósíthatóak.

A magyar vegyipar, mint energia-intenzív iparág számára alapvető feltétel az energiaellátás biztonsága. Fenntarthatósági szempontokból és tagjaink társadalmi felelősségvállalásából is kiindulva rendkívül fontosnak tartjuk az EU klímapolitikai céljainak megvalósítását, a zöld energia hasznosítását, az energiaforrások diverzifikálását.

Az EU 2020-ban meghirdetett hidrogén stratégiája alapján iparágunk fontosnak tartja, hogy mind az európai, mind a hazai szabályozásban érvényesüljenek az alábbi szempontok:

- A klímabarát hidrogén előállítási költségeit csökkenteni kell ahhoz, hogy versenyképes lehessen a jelenlegi energiaforrásokkal.
- A hidrogén eredete alapján nem szabad korlátozásokat bevezetni a hidrogént energia- és alapanyagként felhasználók számára.
- Többféle ösztönző támogathatja a különböző termelési módszereket, azonban garantálni kell az ipar számára a nemzetközi versenyképességű energia- és alapanyag-ellátást.
- Amint a klímabarát hidrogén előállítása növekedésnek indul, a szabályozó- és a versenyhatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a hidrogénpiac kellő mértékű versenyben legyen.

Iparágunk támogatja az emisszió kereskedelmi rendszer (ETS) fenntartását, illetve átalakítását az alábbiak szerint:

- A megemelt kibocsátási célokat az ETS-en kívüli szektorokban szükséges teljesíteni.
- Az ingyenes kvóták megerősítése szükséges, nem pedig módosítása vagy csökkentése, hogy a versenyképesség fenntartható legyen.
- A benchmarkok átláthatóságát növelni kell.
- A nyújtható állami támogatásokat harmonizálni kell az EU-n belül.
- Más szektorok bevonása külön rendszerben lehetséges, a későbbi integráció csak hatástanulmányok után (közúti közlekedés, épületek, hajózás...).
- Az ETS-ben keletkező kvótabevételeket az ETS szektoron belül költsék innovációra és tiszta beruházásokra.

Örvendetes, hogy a terv kiemelten kezeli a kkv szektor fejlesztését, amely a vegyipar több területén, mindenekelőtt a speciális és finomkémiai termékek gyártásában jelentős szerepet játszik. A vegyipari tevékenység tökeigényessége kimagaslóan magas, ez magyarázza a vállalati szerkezetet a vegyiparban: az eszközök 69,1 százaléka a nagyvállalatoknál koncentrálódik, 24,8%-a a középvállalatok könyveiben szerepel és mindössze 6,1%-a a mikro- és kisvállalatokéban. A tervben kiemelten kezelt innovációs képességek növelése szempontjából a magyar vegyipari kkv szektor csak akkor képes a jelentős innovátorok közé emelni saját magát, ha az állam hathatós támogatást nyújt ilyen célokra pl. célirányosan megfogalmazott és kiírt pályázatok és egyéb támogató beavatkozások formájában, illetve az azokat alátámasztó iparpolitikai és jogszabályi háttér megteremtésével.

Vállalkozásfejlesztési és innovációs operatív program (VINOP)

A VINOP indoklásában és tervezetében kiemelt célként szerepel a hazánkban működő vállalkozások hozzáadott értékének, termelékenységének és exportképességének növelése, különös tekintettel a számos munkavállalót foglalkoztató, nagy növekedési potenciállal rendelkező kkv körre. Ez a cél - a hazai vegyipar szerkezetére is tekintettel – iparágunk részéről mindenképpen támogatandó, és fontosnak tartjuk, hogy ez a cél a pályázatok kiírásában is következetesen megjelenjék.

A tervezet szerint e célok megvalósításának jelentős támogatási eszköze lesz az „új tudás létrehozása, a tudás átadása, hasznosítása”. Ezzel kapcsolatban Szövetségünk részéről hangsúlyozni kívánjuk, hogy – a magyar vegyipar szakember utánpótlása szempontjából is – célszerű lenne a középfokú szakképzés átalakítása nyomán értékelni, újra gondolni és ha szükségesnek bizonyul, átalakítani a felsőoktatás szerkezetét a fent idézett céloknak való megfelelése céljából. Ezt a munkaadók képviselteinek bevonásával, igényeik figyelembevételével célszerű megvalósítani. Iparágunkban ez az állam, a felsőfokú oktatási intézmények és a vegyipari vállalkozások közös érdekeken alapuló, érdemi együttműködésével jöhet létre, amire a magunk részéről nyitottak lennénk.

A VINOP-ban a magyar vegyipar szempontjából (is) igen jelentős tétel a digitalizáció fejlesztése. Fontos, hogy a vegyipari vállalkozások vonatkozásában a digitalizáció fejlesztésére megfelelő forrásokat biztosítsanak a keretösszeg felosztása során. Véleményünk szerint szükséges és indokolt lenne a felelős kormányzati szervek és a szakmai érdekképviselők, a vegyipar esetében a MAVESZ közötti szakmai egyeztetés és együttműködés ezen témában, de általában is a vegyipart és azon belül a kkv-ket érintő programok sikeres megvalósítása céljából is.

Zöld infrastruktúra és klímavédelmi operatív program (ZIKOP)

A terv kiemeli a környezetvédelmi vállalásokat. E tekintetben talán a korábbinál szorosabb összefogásra lenne szükség a vegyipar és a környezetvédelmi ipar között. Ezt a célként megjelölt körkörös gazdaságra való áttérés is indokolja. E területen komoly szemléletváltásra van szükség, amit a megfelelő jogi háttér megteremtésével lehet elősegíteni. Megfontolandó lenne, hogy egyes pályázati kiírásoknál hangsúlyosan szerepeljen a vegyipari vállalkozások és az ő termelésükhöz kötődő szolgáltatásokat végző környezetvédelmi cégek konzorciumának preferálása, ami elősegítené a körkörös gazdálkodás megvalósítását.

E programnak is fontos eleme a K+F+I tevékenységek fejlesztése, amelyek szorosan kapcsolódnak az új, hulladék- és kibocsátásszegény technológiák fejlesztéséhez, illetve a környezetvédelmi kutatásokhoz és projektekhez. Magyarországon ugyanúgy, mint a világ többi fejlett államában egyre nagyobb mértékben van igény az elektromos áram tárolására és a tároló rendszerekből történő szabályozott felhasználásra, ami hosszú távon komoly hulladékgazdálkodási feladatokat fog gerjeszteni. E területen is várható a már említett konzorciumi rendszer majdani alkalmazhatósága, a vegyipari és környezetvédelmi technikák integrálása céljából. A K+F+I feladatok meghatározásánál, illetve a támogatásánál ezt a szempontot is célszerű előtérbe állítani pl. az alábbi, vagy ahhoz hasonló megfogalmazásban:

- *A közeljövőben várható hulladékgazdálkodási feladatok megoldását elősegítő K+F+I tevékenységeknek, illetve új technológiák kifejlesztésének, megvalósításának támogatása.*

Másik fontos eleme a programnak, ami érintheti a korábbi vegyipari telephelyeket, a 3.1 Környezetvédelem címszó alatt megjelent programponthoz a szennyezett ipari területek helyreállítása, kármentesítése és előkészítése további barnamezős fejlesztésekhez.

Ugyan magából a leírásból nem tűnik ki, de ismereteink vannak arról, hogy dr. Bándi Gyula biztoshelyettes (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala) komoly pénzügyi terheket jelentő jogalkotási javaslatot dolgozott ki a környezeti felelősség érvényesítése tárgyában, amely nemcsak a szennyezett területek kármentesítését, hanem számos, e témakörhöz nehezen kapcsolható, de a vegyipari vállalkozásokra komoly anyagi terhet róó egyéb intézkedéseket - pl. biztosítékadási kötelezettség – bevezetését is előírja. Fontos lenne, hogy a korábbi, állami vállalatok által okozott környezetszennyezések esetlegesen szükséges kezelésének terhe ne a jelenlegi - a koronavírus pandémia által kiváltott egyébként is nehéz gazdasági környezetben működő - vállalkozásokat sújtsa, hanem pályázati lehetőség álljon rendelkezésre erre a célra is.

*****

Végül a hazai tervekkel összefüggésben szeretnénk emlékeztetni az Európai Bizottság vegyi anyag stratégia javaslatára (COM (2020) 66), amely a Bizottság kinyilvánított szándéka szerint lehetőséget kínál az éghajlatváltozással, a körforgásos gazdasággal, az innovációval, a kereskedelemmel és a digitálizáció előmozdításával foglalkozó európai és tagállami hatóságok számára, hogy szorosabban működjenek együtt a vegyiparral az európai Zöld Megállapodással kapcsolatos célkitűzések megvalósítása érdekében, felgyorsítsák a COVID-19 utáni zöld helyreállítást és az EU stratégiai értékláncainak megerősítését. Iparágunk a javaslatban megfogalmazott célokkal egyetért, azok megvalósítása hozzájárulhat a COVID-19 utáni zöld helyreállításhoz és az európai stratégiai értékláncok, amelynek része a magyar vegyipar is, megerősítéséhez.

Fontos, hogy a célok között kiemelten szerepel az innováció a biztonságos és fenntartható uniós vegyi anyagok gyártása érdekében, melyet a pályázati források növelésével élénkítenének. A vegyi anyagok gyártásának zöldítésére és digitalizálására szintén a források bővítésével reagálnak. Megerősítik az EU nyitott stratégiai autonómiáját – a stratégiai jelentőségű anyagok esetében a források diverzifikálásával csökkentenék a külső függőséget. Erősebb uniós jogi keretet alkotnának a környezeti és egészségügyi problémák kezelésére. A fogyasztók, a kiszolgáltatók csoportok és a munkavállalók védelmét megerősítik a legártalmasabb vegyi anyagokkal szemben. A jogi keretet egyszerűsítik és megszilárdítják; koherenciát hoznak létre az egyes szabályozásokban az egy anyag, egy értékelés elve mentén. Megerősítik a piacfelügyeleti struktúrákat, zéró tolerancia érvényesül a szabályok be nem tartásával szemben. Átfogó tudásbázist hoznak létre a vegyi anyagokról, biztosítják az adatok jobb hozzáférhetőségét az EU-n belül. Az EU a saját, magas szintű biztonsági és fenntarthatósági normáinak elfogadását szorgalmazza az EU- n kívül is, nemzetközi fórumokon és többoldalú szerződéseken keresztül.

Szövetségünk részletes véleménye a vegyianyag stratégia tervezetéről [letölthető innen](#).

Budapest, 2021. január 26.

Budai Iván
igazgató